

Aktuální otázky dividendové politiky

Lucie Kačerová, Praha

ABSTRAKT

V této práci si autor klade za cíl prozkoumat aktuální problematiku dividendové politiky vzešlou z nedávné judikatury tuzemských soudů. V první části je čtenář seznámen s teoretickým pozadím zkoumané problematiky. Rozebírá právo akcionáře na podíl na zisku z pohledu platného práva, stručně vymezuje dividendovou politiku, jakož i právo členů orgánů společnosti na zisk. Klíčovým tématem je judikatura českých soudů a analýza reakcí odborné veřejnosti. Stěžejní částí této práce jsou navrhované řešení problému z pohledu de lege lata a de lege ferenda.

I. Úvod

Tato práce má za cíl shrnout aktuální otázky dividendové politiky spojené zejména s právem akcionáře na podíl na zisku. Článek reaguje na nedávné judikáty Vrchního soudu v Olomouci, Nejvyššího soudu, jakož i na souhlasné či nesouhlasné reakce odborníků, publikované v právnických časopisech. V závěru se práce pokouší o nástin a shrnutí možných řešení.

I. Úvod do problematiky

1) Právo na podíl na zisku

Primárním cílem akcionářů jako investorů vnášejících své vklady do akciové společnosti je jejich zhodnocení, tedy realizace zisku. Avšak záměry akcionářů jakým způsobem budou zisk realizovat, jejich spotřebitelské a investiční preference se liší. Realizace zisku může investor chtít dosáhnout jak v podobě vyšší prodejní ceny akcie, tak podílem na čistém zisku společnosti v podobě dividendy. Práce se bude zabývat druhou z možností, tedy právem akcionáře na podíl na zisku společnosti podle ustanovení §178 obchodního zákoníku.

Právo na zisk společnosti je právem podmíněným. Akcionář má na něj právo, pokud společnost zisk vytvoří a pokud valná hromada rozhodne o rozdělení zisku mezi akcionáře. Ustanovení §178 obchodního zákoníku však uvádí ještě další podmínky a omezení. V odstavci druhém zakazuje společnosti rozdělit zisk mezi akcionáře v případě, že vlastní kapitál je, nebo by mohl být v důsledku rozdělení zisku být nižší, než základní kapitál zvýšený o tu část rezervního fondu nebo rezervní fondy, které nesmí použít k plnění

akcionářům, nebo zvýšený o jmenovitou hodnotu akcií upsaných ke zvýšení základního kapitálu a v době sestavování účetní uzávěrky ještě nezapsaný v obchodním rejstříku. Stejně tak i odstavec šestý omezuje právo akcionáře na podíl na zisku, když společnost ukládá odečíst od kladného hospodářského výsledku povinný příděl do rezervního fondu a neuhrazené ztráty z minulých let. Dle mého názoru tedy společnost, která má kladný hospodářský výsledek, musí přistoupit nejprve na obligatorní části jeho rozdělení, které jí zákon kogentně ukládá (povinný příděl do rezervního fondu) a až po takovém splnění může přistoupit k fakultativní části, jako je rozdělení zisku mezi akcionáře. Až po takovém rozhodnutí valné hromady, vzniká akcionáři právo na výplatu dividendy.

2) Dividendová politika

Ne vždy je však v zájmu společnosti dividendy vyplácet. „*Společnosti může lépe posloužit jiný způsob naložení s utrženým ziskem, například rozšíření podniku do jiných trhů, reakce na očekávané problémy v rámci hospodářské soutěže, potřeba nových pracovních sil*“. ¹ Takové rozhodnutí je součástí obchodního vedení, kterým je v akciové společnosti pověřeno představenstvo. Totiž na rozdíl od osobních společností, které vychází z osobní účast společníků na jejich řízení, akciová společnost se zpravidla vyznačuje sdružováním velkého množství investorů, kteří nemají zájem ani odborné znalosti, aby řídili tak velký podnik. A právě proto si akcionáři volí členy představenstva, kteří profesionálně, tedy eticky a zodpovědně řídí společnost a zároveň jsou při výkonu své funkce vázáni zájmy společnosti. ²

Dominujícím zájmem je generovat zisk při růstu tržeb. Toho lze dosáhnout dobrým sladěním všech politik ve společnosti, např. marketingové, prodejní, personální, produktové nebo finanční politiky, jejíž součástí je samozřejmě i dividendová politika. Dividendovou politiku můžeme definovat jako určení způsobu, na základě kterého bude společnost zisk zadržovat a používat k jiným účelům, nebo rozdělovat na dividendy. Faktory ovlivňující dividendovou politiku jsou nejen legislativní, ale i finanční jako je stav hotovosti nebo finančních zdrojů, nebo objektivní, mezi které patří životní cyklus společnosti, nebo její velikost. Například v období rozvoje kupříkladu společnost zpravidla používá všechny zisk k financování svých dalších aktivit, stejně jako malé společnosti, které mají omezenou možnost získat finanční prostředky na finančním nebo kapitálovém trhu, a proto je pro ně výhodnější utržený zisk zadržovat. ³

3) Tantiéma

Členové představenstva pověřeni mimo jiné také obchodním vedením společnosti při výkonu své funkce jednají s péčí řádného hospodáře a rovněž mají povinnost respektovat zásady a pokyny valné hromady a odpovídají společnosti jak za škodu, tak na ně mohou dopadnout i trestní sankce za porušení svých povinností. Jsou odměňováni za výkon funkce člena statutárního orgánu, což však není jediný způsob, jak ohodnotit výkon této funkce. Ustanovení §178 odst. 3 obchodního zákoníku umožňuje, aby valná hromada ze zisku schváleného k rozdělení stanovila podíl členů představenstva na zisku společnosti. Tento podíl na zisku je označován jako tantiéma.

Právě platností usnesení valné hromady rozhodující o rozdělení zisku na dividendy a tantiémy se v nedávné době zabývaly české soudy.

II. Vyjádření českých soudů

1) Vrchní soud v Olomouci

Prvním z meritorních rozhodnutí, označovaný jako „judikaturní vlašťovka“ vykládající rozdělování zisku ve smyslu §178 obchodního zákoníku, bylo rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 18. listopadu 2008, č.j. 5 Cmo 271/2008 – 106. Vrchní soud jakožto odvolací soud přezkoumával platnost či neplatnost usnesení valné hromady společnosti, která schválila návrh na rozdělení zisku za rok 2006 v následujícím znění: zisk činil 17 565 860 Kč, část zisku byla přidělena do rezervního fondu (5 % tedy 885 500 Kč), část do sociálního fondu (139 635 Kč) a část byla navržena k výplatě tantiém orgánům společnosti (1 970 000 Kč). Zbytek zisku byl převeden do nerozděleného zisku k použití na další rozvoj společnosti. Odvolací soud si kladl zejména otázku, co se míní pojmem zisk schválený k rozdělení ve smyslu § 178 odst. 1 obchodního zákoníku a dospěl k následujícím závěrům. Ustanovení § 178 odst. 6 obchodního zákoníku nám dává podle Vrchního soudu následující odpověď: Je to zisk za aktuální účetní období, snížený o příděl do rezervního fondu (popřípadě fondů zřízených stanovami) a o neuhrazené ztráty z minulých let. Přitom ke vzniku práva akcionáře na dividendu dochází, jen pokud valná hromada o výplatě rozhodne to znamená, že právo na podíl na zisku ve smyslu §155 odst. 1 obchodního zákoníku jako jedno z základních práv akcionáře tedy nebude popřeno v případě, že valná hromada neschválí žádný zisk k rozdělení. Pokud však valná hromada neschválí žádný zisk k rozdělení je zřejmé, že zde není žádný zisk, který by mohl být použit na výplatu dividendy, tím spíše na výplatu tantiém. Nepřichází v úvahu, aby společnost vyplatila tantiémy a nevyplatila dividendy. Na základě výše uvedeného tak vyslovil usnesení valné hromady za neplatné, když valná hromada schválila

zisk rozdělení, avšak nepřiznala akcionářům žádný podíl na zisku, zatímco stanovila výplatu tantiém.

Odvolací soud byl přitom názoru, že v tomto případě došlo také ke zneužití většiny hlasů ve smyslu §56a obchodního zákoníku, když tři členové představenstva byli v roce 2006 současně akcionáři, s podílem 51% na hlasovacích právech, osobami ovládající společnost.

2) Nejvyšší soud

Netrvalo dlouho a věc se dostala také na stůl Nejvyššího soudu, který vyslovil rozhodnutí dne 25. února 2010, sp.zn. 29 Cdo 1326/2006. Z rozhodovací činnosti vzešlo následující: *„Valná hromada zásadně může z důležitých důvodů a při respektování zákazu formulovaného v ustanovení § 56a obchodního zákoníku rozhodnout tak, že zisk nebude mezi akcionáře (ani jiné osoby - § 178 odst. 3 a odst. 4 obchodního zákoníku) rozdělen a bude, po povinném přidělu rezervního fondu podle § 217 obchodního zákoníku (a případně dalších, v souladu se zákonem a stanovami vytvořených fondů) ponechán společnosti a použit pro její podnikání. Za určitých podmínek – ač rozhoduje o naložení se ziskem – dokonce valná hromada schválit rozdělení zisku nesmí. (srov. zejm. § 178 odst. 2 obchodního zákoníku). Taková rozhodnutí valné hromady tudíž nejsou schválením rozdělení zisku ve smyslu ustanovení § 178 odst. 1 a odst. 3 obchodního zákoníku a jejich důsledku akcionářům (a ani jiným osobám) nárok na vyplacení podílu na zisku nevzniká.⁴*

Zároveň také potvrdil názor odvolacího soudu, když uvedl že: *„Schválí – li ovšem valná hromada, že část zisku vytvořeného společností bude rozdělena, musí být předně rozdělena mezi akcionáře. Z uvedeného pak plyne, že valná hromada nemůže stanovit podíl členů představenstva a dozorčí rady na zisku (tantiému), aniž by schválila zisk k rozdělení a podíl akcionářů na takto určeném zisku (dividendu).⁵*

III. Diskuze v odborném tisku

1) Již rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci vyvolalo v odborném tisku první reakci, jejímž autorem byl JUDr. Holejšovský, soudce Vrchního soudu v Praze. Ten ve svém článku vyslovuje jistou nespokojenost s názorem soudu, pokud jde o právo akcionáře na výplatu dividendy a jde ještě dál. Dlouhodobé nevyplácení dividendy považuje za negaci akcionářských práv spojených s akcií – podílet se na dosaženém zisku společnosti. Míni, že

zejména u akcií neobchodovaných na veřejných trzích platí, že „výrazem jejich zhodnocení je opět jen a především výplata dividendy.“⁶ Jeho cílem je zajistit ochranu minoritních akcionářů a jejich základního práva podílet se na zisku prostřednictvím vyšší intervenci soudů při posuzování důvodů, proč společnost dividendy nevyplácí. Navrhuje, aby soud mohl posuzovat důvody nevyplacení dividend podle skutečných záměrů majoritních akcionářů zjištěných z nepřímých důkazů, které se týkají ekonomické situace společnosti atd.

Naopak zcela se ztotožňuje s řešením soudu, týkajícím se vyplacení dividendy vs. tantiémy. Uvádí, že akcionáři jako investoři, očekávající zhodnocení své investice mají zákonné a nepodmíněné právo podílet se na zisku společnosti, protože „*dividenda je primárním, často také jediným výnosem této investice*“.⁷ Oproti tomu členy představenstva a dozorčí rady považuje pouze za funkcionáře společnosti, kteří do ní žádnou investici nevložili a jsou odměňováni z výkonu své funkce. Z toho vyvozuje, že tantiéma jako zvláštní druh odměny „*by měla být přiznána toliko v případech, že členové představenstva nebo dozorčí rady se skutečně zasloužili výkonem své funkce o prosperitu společnosti nebo dosažení zisku*“.⁸ Jelikož výplatou tantiémy si akcionáři snižují částku schválenou k vyplacení jako dividendy, je rozhodnutí valné hromady, kdy schválila výplatu tantiém, aniž by rozhodla o výplatě dividendy nejen neplatné, ale dokonce vrcholem ignorace práva.⁹

2) Nesouhlasné reakce následovaly vzápětí. JUDr. Vlastimil Pihera se ve svém kritickém příspěvku zastavil nejprve u otázky dividendové politiky, když popíral tvrzení Holejšovského, že jediným způsobem jak může akcionář realizovat zisk je výplata dividendy. Upozornil na okolnost, že pro společnost může být výhodnější zisk nevyplácet a použít ho k financování svého rozvoje a pokud společnost je schopna zisk zhodnotit „*zisk coby nevyplacená dividenda není pro společnost ztracený, ale jemu odpovídající aktiva zvyšují hodnotu společnosti a tím i hodnotu akcie*“.¹⁰ Podle jeho názoru je totiž „*primárním cílem každé investice realizovat zisk při končení investice, tedy dosáhnout zhodnocení investice v podobě rozdílu mezi kupní a prodejní cenou akcie*“.¹¹

A ani při vyjádření k otázce, zda-li ustanovení § 178 obchodního zákoníku vylučuje výplatu tantiémy bez dividendy nezanechal na rozhodnutí soudu „suchou nit“. Jako zastávce výkladu, že neexistuje žádný důvod, proč by společnost nemohla poskytnout členům svých orgánů tantiému, aniž by vyplatila dividendu, argumentuje tím, že takové omezení by značně zasahovalo do práva společnosti vlastnit majetek a disponovat s ním dle vlastní vůle. Neuznává ani právo na přednostní vyplacení zisku ve formě výplaty dividendy, protože

rozhodnutí o způsobu jakým společnost naloží se ziskem je výrazem její majetkové samostatnosti a právní subjektivity.

Poukazuje také na další stránku sporu, totiž že v konkrétním případě byly příjemci tantiém též majoritními akcionáři společnosti. Zatím co odvolací soud jak již bylo uvedeno byl názoru, že přijetím napadeného rozhodnutí valné hromady došlo ke zneužití většiny, dovolací soud se touto otázkou omítl zabývat a vystačil si pouze s již uvedeným jazykovým výkladem ustanovení § 178 obchodního zákoníku. Závěr Vrchního soudu v Olomouci považuje za diskutabilní, protože by tak za zneužití většiny mohla být považován a jakákoliv jiná forma odměny členů orgánů, pokud by byli současně akcionáři. Navrhuje, aby otázka zneužití většiny, pokud by členové orgánů byli zároveň akcionáři, byla posuzována v souvislosti s povinnostmi loajality akcionářů a též povinnostmi, které mají členové orgánů vůči společnosti. Z praktického hlediska, by nepochybně ke zneužití většiny došlo, pokud by veškerý zisk byl vyplacen ve formě tantiém, avšak *„pokud je výše tantiémy přiměřená okolnostem, není jakýkoliv důvod, proč by nemohla být vyplacena bez toho, aby současně s ní byla vyplacena i dividenda“*.¹² Tímto se stává zároveň odpůrcem závěru Vrchního soudu v tomto bodě.¹³

3) Dalším odpůrcem výkladu ustanovení §178 obchodního zákoníku Nejvyšším soudem se stal JUDr. Jan Lasák ve svém článku „Manifest exitu: o vlaštokách v oblasti dividendové politiky.“ Zastává názor, že řádným podnikatelským úsudkem může být návrh představenstva, aby zisk nebyl rozdělen mezi akcionáře vyplacením dividendy, a byl použit k jiným způsobem např. *„rozšíření podniků do jiných trhů, reakce na očekávané problémy v rámci hospodářské soutěže, resp. zajištění dostatečného polštáře v důsledku hospodářské krize, potřeba nových pracovních sil“*¹⁴, stejně tak jako může být legitimním podnikatelským úsudkem rozdělení zisku v podobě ocenění členů orgánů společnosti tantiémou – zejména pokud jsou pro společnost nepostradatelní.

Zároveň však oceňuje snahu soudu chránit minoritní akcionáře, pokud jde o nevyplácení dividend a jelikož způsob, jakým se soudy této ochrany zhostily, považuje za nevhodný, navrhuje své vlastní řešení.

U veřejné akciové společnosti, jejíž akcie jsou obchodovatelné na veřejném trhu, považuje za dostatečné samo regulační mechanismy kapitálového trhu. Tak například pokud je minoritní akcionář nespokojený s vyplácením, resp. nevyplácením dividendy, může akcie prodat zájemci, který spekuluje na růst nebo pokles akcií. Stejně tak, má podle Lasáka dlouhodobé nevyplácení dividend negativní vliv na kurz akcie.

Ovšem jiná situace je u soukromé akciové společnosti. V takové společnosti jsou akcie hůře obchodovatelné a může se stát, že politika majoritního akcionáře nenaplňuje očekávání toho minoritního, například právě v oblasti dividendové politiky. Jedním z řešení by podle Lasáka mohlo být „pokud by zákon inkorporoval do svého textu oprávnění akcionáře soukromé akciové společnosti žádat soud, aby jeho účast ve společnosti zrušil (případně právo odkupu), a to v případě, kdy po něm nelze požadovat, aby ve společnosti setrval, zejména za situace, kdy by majoritní akcionář zasahoval do rozumného očekávání minoritního akcionáře, který o zrušení účasti (odkupu) žádá, například v oblasti zadržování dividend“¹⁵ podobně, jako je toto právo u společnosti s ručením omezeným podle ustanovení § 148 odst. 1 obchodního zákoníku.¹⁶

IV. Možná řešení

1) De lege lata

V tomto konkrétním případě můžeme sledovat nepokrytý zájem soudů, ochránit minoritní akcionáře. Domnívám se však, že svůj závěr velmi zevšeobecnil, což v praxi může mít negativní dopady. Takové rozhodnutí, které zakazuje výplatu tantiémy, aniž by byla vyplacena dividenda, týkající se společnosti, kde členové představenstva byli současně akcionáři ovládající společnost, se podle mého názoru nemůže bez dalšího použít na společnost, kde tomu tak není. Znamenalo by to popírání charakteru kapitálové společnosti, který se mimo jiné projevuje v profesionalitě řízení prostřednictvím představenstva, kterému je také svěřeno obchodní vedení společnosti. Do obchodního vedení zahrnujeme rozhodování o koncepci podnikatelské činnosti, stanovení hlavních způsobů její realizace, rozhodování o změně pracovních metod stejně, jako navrhování rozdělení hospodářského výsledku zjištěného z účetní uzávěrky za minulé účetní období.¹⁷ Konečné rozhodnutí o rozdělení zisku náleží však valné hromadě, kde se akcionáři prostřednictvím hlasování podílí na řízení společnosti. V tomto případě tedy považuji za záměr zákonodárce umožnit společnosti, která je zisková, odměnit členy řídicích orgánů nejen odměnou z výkonu funkce, ale i nepovinnou složkou odměny, která by mu mohla náležet. Přitom však rozhodně nebylo cílem zasahovat do obchodního vedení a svobodného projevu vůle akcionáře hlasováním na valné hromadě. Podle mého názoru stejně tak, jako může valná hromada rozhodnout o vyplacení tantiém a nevyplacení dividend, může rozhodnout i opačně.

Nejvyšší soud ve svém odůvodnění objasnil smysl ustanovení § 178 obchodního zákona jazykovým výkladem. Ani z toho však není zřejmé, jak k závěru došel. Obecný význam slov

jako je „rozdělení“, „dividenda“ nebo „tantiéma“ jazykovědci ve svých slovnících vymezují takto:

a) Akademie věd České republiky: Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost, Praha 2010: „*Rozdělit – dělením vytvořit z celku samostatné části*“¹⁸

b) Dušan Hendrych, a kolektiv: Právnícký slovník, 3. vydání, 2009: „*Dividenda (§178 ObchZ) je podíl na zisku, který určila valná hromada k rozdělení mezi akcionáře*“¹⁹

c) J. Králík a L'Grúni: Malý slovník finančního práva (pre právníkov), Bratislava 1998: „*Tantiéma – pohyblivá odměna členů správní rady a dozorčí rady kapitálových společností, určená zpravidla procentuálním podílem z dosaženého zisku, vyplácena před jeho rozdělením podílníkům společnosti.*“²⁰

Domnívám se tedy, že rozhodnutí o nemožnosti vyplacení tantiémy bez dividendy by v tomto případě mělo být odůvodněno jinak, především právě tím, že přijetím napadeného rozhodnutí valné hromady došlo ke zneužití většiny hlasů ve společnosti, jak už ve svém rozhodnutí uvedl Vrchní soud v Olomouci. Takové rozhodnutí by však v žádném případě nemělo být generalizováno na všechny případy, kdy v orgánech společností působí většinoví akcionáři, kterým by v důsledku rozhodnutí valné hromady bylo poskytnuto plnění. Jak již ve svém článku uvedl JUDr. Pihera „*Zneužitím práva je na místě rozumět jeho úmyslný výkon se záměrem poškodit ostatní strany právních vztahů, v daném případě společnost nebo ostatní akcionáře.*“²¹ Myslím si, že je důležité, aby soudy při aplikaci dbaly na kontextu a posuzovaly například, zda společnost pouze kumuluje zisk. Za zneužití většiny bych potom považovala, pokud by bylo prokázáno, že společnost dlouhodobě kumuluje zisk, aniž by vyplácela dividendy, ale přitom vyplácí tantiémy členům orgánů, kteří jsou zároveň osobami ovládajícími společnost.

2) De lege ferenda

a) Z pohledu de lege ferenda se nabízí možné řešení v aktuálním znění připravovaného zákona obchodních korporací, které obsahuje novou regulaci orgánů obchodních společností, čímž se snaží posílit ochranu menšinových akcionářů, kteří nemají ve společnosti dostatečný vliv. Domnívám se, že na tomto základě by mělo dojít ke zprůhlednění odměňování členů orgánů stejně tak, jako ke zvýšení ochrany akcionářů před vyplácením

peněžních prostředků představenstvu na úkor akcionářů. Svou pozornost zaměřuje na podrobnější úpravu smlouvy o výkonu funkce, ve které napříště musí být obsaženy veškeré údaje o odměňování jakož i „*určení pravidel pro výplatu zvláštních odměn a podílu na zisku pro člena orgánu, pokud mohou být přiznány*“. ²²Totíž podle návrhu je možné vyplatit podíl na zisku pouze společníkům, pokud společenská smlouva nestanoví jinak. Problémové by mohlo být, pokud by členové představenstva byli ve smlouvách o výkonu funkce přemotivováni například ustanovením, zakládajícím jejich procentuální nárok na podíl na zisku. Mohli by například různými účetními operacemi společnost dostat do zisku, aniž by to pro ni bylo z dlouhodobého hlediska výhodné. I na takovou možnost však návrh pamatuje. Pokud by totiž společnost byla z výkonu funkce člena orgánu poškozena, plnění se neposkytne a přitom to neovlivňuje nárok na náhradu škody, která společnosti v důsledku porušení péče řádného hospodáře vznikla. Toto pravidlo je navíc obohaceno o možnost soudu člena, který své povinnosti dlouhodobě porušuje vyloučit, což by vedlo k jeho diskreditaci. ²³

b) Alternativní způsob řešení případu, kdy ve společnosti dochází k nevyplácení dividendy, se nabízí v návrhu nařízení o Evropské soukromé společnosti (European Private Company, Societas Privata Europea – dále jen SPE), který je součástí balíčku legislativních změn Small Business Act for Europe (SBA), jehož cílem je podpořit uplatnění malých a středních podniků na jednotném trhu. ²⁴

Pro případy sporů mezi majoritními a minoritními akcionáři, ke kterým může docházet z nejrůznějších důvodů je v návrhu obsažena možnost vypuzení nebo vystoupení akcionáře ze společnosti za specifických okolností. Na problematiku frustrace minoritního akcionáře z nevyplácení dividendy zákonodárce reaguje právě druhou možností, upravenou v článku 18. Zavádí akcionářovo právo vystoupit ze společnosti v případě, že aktivity společnosti mají nebo měli za následek vážné ohrožení zájmu akcionáře. Pojem „vážné ohrožení zájmu“ je v návrhu přesně vymezen, což podporuje právní jistotu. Dochází k němu v případě, kdy se společnost zbaví podstatné části svého majetku, sídlo společnosti se přesune do jiného státu nebo činnost společnosti zásadně změnila předmět podnikání. Pro cíl této práce je však nejkřičivější poslední možnost uvedená v § 1 písm. d) dle které právo na vystoupení vzniká, jestli společnost nerozhodla o rozdělení zisku nejméně 3 roky, ačkoliv to finanční výsledky společnosti umožňovali. Takto dotčený akcionář zašle oznámení o vystoupení spolu s odůvodněním společnosti. Statutární organ ihned po obdržení požádá valnou hromadu, aby rozhodla, o vykoupení akcií vystupujícího akcionáře jiným akcionářem, nebo společností samou. Pokud by valná hromada o takovém rozhodnutí nejednala do 30 dnů od podání

oznámení, nebo neakceptovala důvody vystupujícího akcionáře a vystoupení odmítla statutární orgán o tom informuje vystupujícího akcionáře bez zbytečného odkladu. V takovém případě má vystupující akcionář právo obrátit se na soud s žádostí o vydání rozhodnutí, které by nahrazovalo rozhodnutí valné hromady o vykoupení podílu. Toto právo může uplatnit do 60 dnů ode dne, kdy valná hromada jeho žádost, nebo v případě že vůbec nerozhodla do 60 dnů od konce 30 denní lhůty ve které tak učinit měla.

Cena vykupovaných akcií se určuje domluvou mezi akcionáři. V případě sporu rozhodne o ceně nezávislý znalec, na kterém se strany domluvily, nedomluví-li se strany ani na určení osoby znalce, určí jej soud nebo jiný příslušný orgán.²⁵

V. Závěr

Práce reaguje na aktuální problémy dividendové politiky vzešlé z nedávné judikatury tuzemských soudů. Ačkoliv soudy svým rozhodnutím chrání zájmy minoritních akcionářů, stávající podoba neodráží potřeby podnikatelské sféry a neslučuje se se základními principy fungování obchodních společností. Proto mám za to, že zákonodárce by měl z pohledu de lege ferenda v blízké budoucnosti tento problém reflektovat přijetím některého z nabízejících se řešení.

¹ Lasák, J. Manifest exitu: o vlašťovkách v oblasti dividendové politiky. Obchodněprávní revue, 2011, č. 2, s.

² Srov. Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl, Praha: ASPI, 2006, s. 233

³ Srov. Gazda, J.; Čábelka, J. Dividendová politika v České republice, Praha: HZ Editio spol. s.r.o., 2002, s. 14

⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2010, sp. zn. 29 Cdo 1326/2009

⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu, op. cit. sub 4.

⁶ Holejšovský, J. Vztah práva akcionáře na dividendu k rozhodování o použití zisku akciové společnosti. Právní rozhledy, 2010, č. 3, s.

⁷ Holejšovský, J. op. cit. sub 6, s.

⁸ Holejšovský, J. op. cit. sub 6, s.

⁹ Srov. Holejšovský, J. op. cit. sub 6, s.

¹⁰ Pihera, V. Dividenda a tantiéma (kritická glosa k jednomu soudnímu rozhodnutí). Obchodněprávní revue, 2010, č. 10, s.

¹¹ Pihera, V. op. cit. sub 10, s.

¹² Pihera, V. op. cit. sub 10, s.

¹³ Srov. Pihera, V. op. cit. sub 10, s.

¹⁴Lasák, J. op. cit. sub 1, s.

¹⁵Lasák, J. op. cit. sub 1, s.

¹⁶Srov. Lasák, J. op. cit. sub 1, s.

¹⁷Srov. Černá, S. op. cit. sub 2, s.

¹⁸Šmilauer, V.; Kuchař, J. Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost, Praha: Academia, 2010

¹⁹Hendrych a kolektiv. Právníký slovník, Praha: Beck, 2009

²⁰Králík, J. ; Grúni L'. Malý slovník finančního práva (pre právníkov), Bratislava: 1998

²¹Srov. Pihera, V. op. cit. sub 10, s.

²²Návrh zákona o obchodních korporacích, dostupný na: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/obecna-vychodiska-navrhu-obchodniho-zakoniku.html>

²³Srov. Návrh zákona o obchodních korporacích. op. cit. sub 22

²⁴Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: „ A single market for 21st century Europe“ – COM (2007) 724, 20.11.2007

²⁵Návrh nařízení Evropské komise o evropské soukromé společnosti

